

شیوه‌نامه طرح شناسایی

و هدایت استعدادها

برتر (شهاب)

(اجرای آزمایشی سال تحصیلی

1393-94)

ستاد اجرایی مرکزی طرح شهاب

مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان

و دانش‌پژوهان جوان

خرداد ماه 1393

ما مسئله شناسایی نخبه را داریم. پیش از شناسایی نخبه، شناسایی استعداد برتر را داریم که در طول زمان تبدیل به نخبه خواهد شد؛ چون هر صاحب استعداد برتر که نخبه نیست؛ به تدریج به نخبه تبدیل می‌شود. پس اول شناسایی استعداد برتر است، بعد مسیر این صاحب استعداد برتر به سمت نخبه شدن، بعد رسیدن به نقطه ثمردهی که در واقع همان نقطه نخبه شدن است.

مقام معظم رهبری (1390/7/13)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

وزیر

بسم الله

شماره :
تاریخ :
پست :

مدیر کل محترم آموزش و پرورش استان

باسلام و آرزوی توفیق

در راستای سیاست های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش، اهداف نقشه ی جامع علمی کشور، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و سند راهبردی کشور در امور نخبگان و به منظور شناسایی و پرورش استعدادهای برتر و ایجاد زمینه ی مناسب برای رشد و بالندگی آنان، به پیوست **شیوه نامه ی اجرایی طرح شناسایی و هدایت استعداد های برتر (شهاب)** که در ستاد مرکزی اجرایی طرح تدوین شده است، برای اجرا در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ ابلاغ می شود.

امید است با همت و تلاش همه جاذبه، نگاه عالمانه و کارشناسی، استفاده از ظرفیت های بالای آن استان و توالی و تجارب مدیریتی زمینه های تحقق اهداف مورد نظر طرح فراهم آید.

علی اصغر فانی

بسم الله الرحمن الرحيم

1 - مقدمه

مسأله شناسایی، جذب و حمایت از نخبگان از جمله مواردی است که مورد تأکید رهبر معظم انقلاب اسلامی و همه اندیشمندان و صاحب نظران کشور است و در اسناد بالادستی کشور نیز نمود بارزی دارد. در «سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران 1404» آمده است که کشور در افق 1404 می بایست «برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی» باشد. در فصل نخست «نقشه جامع علمی کشور»، ضمن تبیین مبانی و ارزش های بنیادین، بر «عدالت محوری، پرورش استعدادها و دستیابی همگان به خصوص مستضعفان در حوزه علم و فناوری و تقویت خلاقیت، نوآوری و خطرپذیری در علم» تأکید شده است. همچنین در «چشم انداز مدرسه در افق 1404» در فصل سوم «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش»، دارا بودن «ظرفیت پذیرش تفاوت های فردی، کشف و هدایت استعدادهای متنوع فطری و پاسخ گویی به نیازها، علایق

و رغبت دانش آموزان در راستای مصالح و چارچوب نظام معیار اسلامی»
مورد تصریح قرار گرفته است.

در «سند راهبردی کشور در امور نخبگان» موارد متعددی از اقدامات
ملی مورد نیاز از قبیل «بازنگری و بازتعریف ضوابط و مقررات مربوط به
فرایندهای شناسایی، جذب و پشتیبانی از اجتماع نخبگانی در
دستگاه‌های مسؤول»، «استقرار نظام شناسایی و هدایت استعدادها
برتر با روش‌های مربی‌محور، مرحله‌ای و نامحسوس، با تأکید هم‌زمان بر
سه وجه آموزشی، تربیتی و پژوهشی»، «برنامه‌ریزی برای ارتقای سطح
کیفی آموزش‌های مدرسه‌ای (در همه دوره‌های تحصیلی) به منظور
پرورش خلاقیت، مهارت حل مسأله، آداب و مهارت‌های زندگی در
دانش آموزان» و... جهت تحقق راهبرد کلان «استقرار نظام شناسایی و
هدایت اجتماعات نخبگانی» مورد تأکید قرار گرفته است.

به منظور اجرایی نمودن سیاست‌های فوق و در اجرای «طرح شناسایی
و هدایت استعدادها برتر (شهاب)» (ابلاغیه مورخ 1386/11/25 رئیس
جمهور محترم وقت و اصلاحات آن در تاریخ 1391/4/7) و در چارچوب

مجموعه سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی مرحله آزمایشی این طرح
(مصوب مورخ 1391/2/17 شورای راهبری طرح)، طرح شهاب بر اساس
مفاد این شیوه‌نامه اجرا خواهد شد.

2- اهداف

- 1- شناسایی، هدایت و حمایت آموزشی، تربیتی و معنوی صاحبان استعداد‌های برتر «از دوره ابتدایی تا پایان دوره آموزش متوسطه و زمینه‌سازی برای استمرار حمایت‌ها در مراحل مختلف آموزش عالی»
- 2) پرورش استعداد‌های برتر و سرآمد و ایجاد سازوکارهای مناسب برای رشد و بالندگی آنان به عنوان سرمایه‌های ملی و خدادادی
- 3) تقویت و درونی کردن هویت دینی و ملی واجدان استعداد‌های برتر در دوره‌های تحصیلی مختلف آموزش عمومی به منظور احساس مسئولیت برای ایفای نقش سازنده در اعتلای کشور
- 4) حمایت تربیتی و معنوی از دانش‌آموزان دارای استعداد برتر به منظور بهره‌مندی از توانمندی‌ها و قابلیت‌های آنها در تعالی و پیشرفت کشور

3 - ارکان و وظایف

طرح شهاب زیر نظر «شورای راهبری طرح شهاب در بنیاد ملی نخبگان» به ریاست معاون محترم پژوهش و برنامه‌ریزی بنیاد ملی نخبگان و «ستاد مرکزی اجرایی طرح شهاب در وزارت آموزش و پرورش» به ریاست رئیس مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان، توسط ستادها و کارگروه‌های استانی، شهرستانی و آموزشگاهی به شرح ذیل اجرا خواهد شد.

الف) شورای راهبری طرح شهاب در بنیاد ملی نخبگان

ترکیب اعضا:

- 1- معاون پژوهش و برنامه‌ریزی بنیاد ملی نخبگان (رئیس شورا)**
 - 2- رئیس ستاد مرکزی اجرایی طرح شهاب در وزارت آموزش و پرورش**
 - 3- مدیرکل دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی آغازگران بنیاد ملی نخبگان**
- (دبیر شورا)**

4- سه نفر از صاحب نظران تعلیم و تربیت و امور نخبگان – که یک نفر از آنان از شخصیت‌های حوزوی و یک نفر از میان زنان باشد – به پیشنهاد مشترک دو عضو مذکور در بندهای 1 و 2 و تأیید بنیاد ملی نخبگان

وظایف:

- 1- تدوین و تصویب سیاست‌ها و برنامه‌های راهبردی طرح‌ها و ارائه به بنیاد ملی نخبگان
- 2- تصویب برنامه‌های سالانه و اعتبارات مورد نیاز برای اجرای آنها
- 3- نظارت و ارزیابی مستمر بر اجرای طرح به منظور تحقق مأموریت و اهداف طرح و اصول حاکم بر برنامه‌ها

ب) ستاد مرکزی اجرایی طرح شهاب در وزارت آموزش و پرورش
ترکیب اعضا:

1- معاون وزیر و رئیس مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان (رئیس ستاد)

2- معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش

3- معاون آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش

4- معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش

5- مدیرکل دفتر پژوهش و برنامه‌ریزی آغازگران بنیاد ملی نخبگان

6- دو نفر از صاحب‌نظران تعلیم و تربیت به انتخاب رئیس ستاد و تأیید بنیاد ملی نخبگان

7- دو نفر از صاحب‌نظران امور نخبگان به انتخاب بنیاد ملی نخبگان

8- معاون تخصصی مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان (دبیرستاد)

تبصره 1: یک نفر از اعضای بندهای 6 و 7 از میان شخصیت‌های

حوزوی و یک نفر از زنان انتخاب خواهد شد.

تبصره 2: بنا به ضرورت دیگر مدیران حوزه ستادی وزارت آموزش و
پرورش خصوصاً رئیس مرکز برنامه ریزی نیروی انسانی و فناوری
اطلاعات در جلسات ستاد مرکزی حضور خواهند یافت.

وظایف:

- 1- تعیین وظایف دائمی واحدهای مختلف آموزش و پرورش و سازوکارهای لازم برای اجرای طرح و پیشنهاد آن به وزیر آموزش و پرورش جهت تصویب و ابلاغ
- 2- تهیه برنامه‌های سالانه و برآورد بودجه مورد نیاز و پیشنهاد به شورای راهبری طرح برای تصویب و پیگیری تأمین و تخصیص بودجه
- 3- تدوین و تصویب برنامه‌های اجرایی در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های ابلاغی شورای راهبری طرح
- 4- مدیریت و راهبری امور مربوط به طرح در وزارت آموزش و پرورش در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های مصوب شورای راهبری طرح
- 5- هماهنگی با حوزه‌های مختلف در وزارت آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط

6- نظارت بر حسن جریان امور و اجرای دقیق سیاست‌ها و برنامه‌های مصوب شورای راهبری طرح و ابلاغیه‌های ستاد مرکزی اجرایی در استان‌ها

7- تدوین برنامه ارزیابی عملکرد واحدهای اجرایی و عملیاتی و ابلاغ آن به ستادهای اجرایی استانی جهت اجرا و اعلام نتایج

8- برنامه‌ریزی برای بهره‌گیری از ظرفیت و توانمندی معلمان در جهت تحقق اهداف طرح، از طریق طراحی و تدوین برنامه‌های ویژه آموزش معلمان و ارزشیابی از خدمات و فعالیت‌های آنان

ب - 1) کمیته علمی و فنی طرح شهاب

در راستای تحقق اهداف طرح شهاب و با عنایت به لزوم تهیه محتوا و پشتوانه های علمی و نظری و کاربردی مناسب جهت اجرای طرح و بهره گیری از نظرات متخصصان در مراحل مختلف اجرایی، کمیته علمی و فنی طرح شهاب زیر نظر ستاد مرکزی اجرایی تشکیل می گردد.

ترکیب اعضاء:

- 1- معاون مرکز ملی پرورش استعداد های درخشان (رئیس کمیته)
- 2- یک نفر از اعضای ستاد مرکزی اجرایی به انتخاب ستاد
- 3- یک نفر از صاحب نظران حوزه مشاوره به انتخاب ستاد مرکزی
اجرایی
- 4- یک نفر از صاحب نظران حوزه روان شناسی تربیتی به انتخاب ستاد
مرکزی اجرایی
- 5- یک نفر از صاحب نظران حوزه روان سنجی به انتخاب ستاد مرکزی
اجرایی
- 6- مدیر کل یا معاون دفتر آموزش دبستانی

- 7- مدیر کل یا معاون دفتر آموزش دوره اول متوسطه
- 8- مدیر کل یا معاون اداره کل امور تربیتی و مشاوره
- 9- معاون مرکز برنامه ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات
- 10- معاون ابتدایی دفتر تألیف کتب درسی
- 11- یک نفر از اعضای هیئت علمی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- 12- معاون دفتر برنامه ریزی انجمن های مدارس ، آموزش خانواده و مشاوره اولیاء
- 13- نماینده بنیاد ملی نخبگان

وظایف:

1- بررسی و ارائه نظر در خصوص مفاهیم، تعاریف، روش‌ها، راهکارهای

اجرایی شناسایی، هدایت و حمایت استعدادهای برتر در بستر

طبیعی و صیانت و پیش‌گیری از آسیب‌های احتمالی روانی، اجتماعی

و امنیتی آنان در چارچوب مجموعه سیاست‌ها و برنامه‌های مصوب

شورای راهبری

2- تدوین شیوه‌نامه‌های اجرایی طرح شهاب و ارائه به ستاد اجرایی

مرکزی جهت تصویب، دریافت مستمر بازخورد از مجریان، بازبینی و

ارائه پیشنهاد جهت بهبود شیوه‌نامه‌ها

3- تدوین برنامه و محتوای آموزشی و توجیهی عوامل اجرایی و طرح

شهاب در سطح ستاد و صف

4- بررسی و ارائه نظر علمی و فنی و پیشنهاد راهکار اجرایی در

خصوص موضوعات ارجاعی از سوی ستاد اجرایی مرکزی طرح

شهاب

ج) ستاد اجرایی استانی طرح شهاب در اداره کل آموزش و پرورش استان
ترکیب اعضا:

- 1- مدیرکل آموزش و پرورش استان (رئیس ستاد)**
 - 2- رئیس بنیاد نخبگان استان (نایب رئیس ستاد)**
 - 3- معاونان آموزش ابتدایی، متوسطه، پرورشی و فرهنگی آموزش و پرورش استان**
 - 4- دو نفر از صاحب نظران تعلیم و تربیت به پیشنهاد رئیس ستاد استانی و تأیید رئیس ستاد مرکزی**
 - 5- دو نفر از صاحب نظران امور نخبگان به انتخاب بنیاد نخبگان استان**
 - 6- معاون بنیاد نخبگان استان**
 - 7- رئیس اداره استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان استان (دبیر ستاد)**
- تبصره 1: بنا به ضرورت دیگر معاونین اداره کل آموزش و پرورش استان خصوصاً معاون پژوهش و برنامه ریزی استان در جلسات ستاد استان حضور خواهند یافت.

تبصره 2: یک نفر از اعضای بند 4 و 5 از شخصیت‌های حوزوی استان و یک نفر از میان زنان استان انتخاب خواهد شد.

تبصره 3: ابلاغ رسمی رئیس و نایب رئیس ستاد اجرایی استانی، از سوی رئیس ستاد مرکزی اجرایی و ابلاغ سایر اعضا، از سوی رئیس ستاد اجرایی استانی صادر خواهد شد.

وظایف:

1- برنامه‌ریزی برای اجرای مصوبات و ابلاغیه‌های ستاد اجرایی مرکزی و

تعیین وظایف واحدهای مختلف آموزش و پرورش استان در اجرای

طرح

2- بهره‌گیری از متخصصان و مراکز تخصصی مربوطه برای ارتقای دانش

و مهارت‌های معلمان در شناسایی و حمایت دانش‌آموزان دارای

استعداد برتر

3- برنامه‌ریزی و هماهنگی برای استفاده دانش‌آموزان دارای استعداد

برتر از امکانات مراکز علمی و تحقیقی محلی

4- جذب و سازمان‌دهی استادان، معلمان و صاحب‌نظران خبره برای

حمایت علمی، تربیتی و معنوی از دانش‌آموزان تحت پوشش

5- نظارت مستمر بر فرایندهای شناسایی، جذب و پشتیبانی

دانش‌آموزان دارای استعداد برتر در سطح استان و هدایت آن

جلسات «ستاد اجرایی استانی»، باید حداقل یک بار در ماه تشکیل و

گزارش تفصیلی عملکرد استان، هر سه ماه یک بار به دبیرخانه ستاد

مرکزی اجرایی طرح شهاب (مستقر در مرکز ملی پرورش استعدادهای
درخشان و دانش‌پژوهان جوان) ارسال گردد.

ج - 1) کارگروه تخصصی استانی طرح شهاب

«کارگروه تخصصی استانی طرح شهاب»، به عنوان بازوی فنی و کارشناسی ستاد اجرایی استان، جهت تحقق وظایف ستاد اجرایی استان و نیز به منظور بررسی پرونده‌های افراد معرفی شده از ادارات آموزش و پرورش شهرستان‌ها، نواحی و مناطق و تعیین ضرورت‌ها و اقدامات لازم در انتخاب، هدایت و حمایت افراد برگزیده در سطح استان، زیر نظر ستاد اجرایی استانی و با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

- 1- معاون آموزش ابتدایی (رئیس کارگروه)
- 2- رئیس اداره استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان استان
- 3- معاون بنیاد نخبگان استان (نایب رئیس کارگروه)
- 4- رئیس اداره آموزش دبستانی استان (دبیر کارگروه)
- 5- رئیس گروه تکنولوژی و گروه‌های آموزشی ابتدایی استان
- 6- رئیس اداره آموزش دوره اول متوسطه استان
- 7- رئیس اداره برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی
- 8- رئیس گروه انجمن اولیا و مربیان

9- رئیس اداره مشاوره استان

10- رئیس مرکز مشاوره استان

11- یک نفر کارشناس امور نخبگان به انتخاب رئیس بنیاد نخبگان استان

12- سه نفر از کارشناسان، مدیران و آموزگاران مطلع و مرتبط با طرح در

منطقه آموزشی مجری طرح به انتخاب رئیس کارگروه

تبصره: ابلاغ رسمی اعضای کارگروه تخصصی استانی طرح شهاب، از

سوی رئیس ستاد اجرایی استان صادر خواهد شد.

د) کارگروه علمی - اجرایی طرح شهاب در اداره آموزش و پرورش شهرستان/ناحیه/منطقه
ترکیب اعضا:

1- رئیس اداره آموزش و پرورش شهرستان/ناحیه/منطقه (رئیس کارگروه)

2- معاون آموزش ابتدایی (نایب رئیس کارگروه)

3- معاونان پرورشی و فرهنگی و پژوهش و برنامه ریزی
شهرستان/ناحیه/منطقه

4- رئیس هسته مشاوره شهرستان/ناحیه/منطقه

5- کارشناس مسئول دوره آموزش دبستانی

6- کارشناس مسئول انجمن اولیاء و مربیان

7- دو نفر از صاحب نظران تعلیم و تربیت به انتخاب مدیر آموزش و پرورش شهرستان/ناحیه/منطقه

8- دو نفر از مدیران مدارس ابتدایی منطقه آموزشی به انتخاب رئیس کارگروه

تبصره: ابلاغ رسمی رئیس کارگروه علمی-اجرایی طرح شهاب، از سوی
رئیس ستاد اجرایی استانی و ابلاغ سایر اعضا، از سوی رئیس کارگروه
صادر خواهد شد.

وظایف:

1- برنامه‌ریزی برای اجرای مصوبات و ابلاغیه‌های ستاد اجرایی استانی و

تعیین وظایف واحدهای مختلف آموزش و پرورش

شهرستان/ناحیه/منطقه در اجرای طرح

2- بهره‌گیری از کارشناسان و مراکز مربوط برای ارتقای دانش و

مهارت‌های معلمان در شناسایی و حمایت دانش‌آموزان دارای

استعداد برتر

3- برنامه‌ریزی و هماهنگی برای استفاده دانش‌آموزان دارای استعداد

برتر از امکانات مراکز علمی و تحقیقی محلی

4- جذب و سازمان‌دهی استادان، معلمان و صاحب‌نظران خبره برای

حمایت علمی، تربیتی و معنوی از دانش‌آموزان تحت پوشش

5- نظارت مستمر بر فرایندهای شناسایی، جذب و پشتیبانی

دانش‌آموزان دارای استعداد برتر در سطح شهرستان/ناحیه/منطقه و

هدایت آن

6- بررسی پرونده‌ها و چک‌لیست‌های ارسالی از مدارس مجری طرح در

سطح شهرستان/ناحیه/منطقه

جلسات «کارگروه علمی-اجرایی طرح شهاب در

شهرستان/ناحیه/منطقه»، باید حداقل یک بار در هر ماه تشکیل و

گزارش تفصیلی عملکرد شهرستان/ناحیه/منطقه، هر سه ماه یک بار

به دبیرخانه ستاد اجرایی طرح شهاب در استان ارسال گردد.

هـ) کارگروه اجرایی طرح شهاب در مدرسه

«کارگروه اجرایی طرح شهاب در مدرسه»، به منظور بررسی چک لیست های شناسایی دانش آموزان تکمیل شده از سوی آموزگاران و دبیران، انتخاب، هدایت و حمایت افراد برگزیده در سطح مدرسه، دریافت و جمع بندی نظرات والدین دانش آموزان و ارائه گزارش کار به کارگروه علمی-اجرایی طرح شهاب در شهرستان/ناحیه/منطقه، با ترکیب زیر تشکیل می شود:

- 1- مدیر مدرسه (رئیس کارگروه)
- 2- معاونان آموزشی و پرورشی مدرسه (یک نفر از معاونان به انتخاب رئیس کارگروه به عنوان دبیر کارگروه)
- 3- مشاور یا مشاوران مدرسه (در صورت وجود)
- 4- آموزگاران پایه چهارم ابتدایی
- 5- یک نفر مشاور مورد تأیید هسته مشاوره شهرستان/ناحیه/منطقه

تبصره: ابلاغ رسمی رئیس کارگروه اجرایی طرح شهاب در مدرسه، از
سوی رئیس کارگروه علمی-اجرایی شهرستان/ناحیه/منطقه و ابلاغ سایر
اعضا، از سوی رئیس کارگروه اجرایی مدرسه صادر خواهد شد.

4 - توجیه و آموزش مجریان

به منظور اجرای مناسب طرح شهاب، لازم است مجریان در کلیه سطوح نسبت به اهداف، مبانی نظری، راه کارهای اجرایی و ملاحظات این طرح توجیه شده و هر گروه از مجریان، در حوزه صلاحیت های مورد نیاز برای ایفای نقش خود، به خوبی آموزش ببینند. این آموزش ها به شیوه های گوناگون از جمله برگزاری کارگاه های آشنایی با طرح شهاب، برگزاری جلسات یا مجموعه کلاس های آموزش ضمن خدمت یا آموزش خانواده، انتشار و توزیع جزوات آموزشی و... قابل ارائه می باشد.

دوره های آموزشی ویژه کارشناسان و دست اندرکاران طرح شهاب در ادارات کل آموزش و پرورش استان ها و نیز دوره های ویژه تربیت مدرسان دوره های آموزشی ویژه طرح شهاب، با همکاری مرکز ملی پرورش استعداد های درخشان و دانش پژوهان جوان و مرکز برنامه ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات وزارت آموزش و پرورش، در قالب یک دوره آموزشی 24 تا 30 ساعته برگزار خواهد شد. برگزاری دوره های آموزشی ویژه دست اندرکاران طرح در استان ها، شهرستان ها، نواحی و مناطق در

قالب دوره‌های آموزشی 24 تا 30 ساعته، به ترتیب بر عهده ستادهای اجرایی طرح شهاب در استان‌ها و کارگروه علمی-اجرایی طرح شهاب در شهرستان‌ها، نواحی و مناطق می‌باشد.

سرفصل‌های آموزشی این دوره‌ها، عبارت‌اند از: آشنایی با اصول، سیاست‌ها و اسناد طرح شهاب (4 ساعت)، آشنایی با مبانی نظری و روان‌شناختی طرح شهاب (8 تا 10 ساعت)، کارگاه آشنایی با ابزار شناسایی طرح شهاب و فرایند تکمیل و جمع‌بندی آن (4 تا 6 ساعت)، آشنایی با الگوها و فرایند هدایت استعدادها در طرح شهاب (4 تا 6 ساعت)، پاسخ به پرسش‌ها و آزمون پایانی (4 ساعت).

5 - جامعۀ هدف

جامعۀ هدف در اجرای طرح شهاب، به شرح جدول زیر است.

شرح	استان
اجرای طرح شهاب در پایه چهارم ابتدایی تمامی مدارس یک منطقه از هر استان	کلیۀ استان‌ها

ملاک های انتخاب منطقه آموزشی برای اجرای طرح شهاب

الف: استان هایی که در سال تحصیلی 92-1391 مجری طرح بوده اند (استان های خراسان شمالی، کرمانشاه، هرمزگان، آذربایجان شرقی، خراسان جنوبی، اصفهان، البرز) ترجیحاً یک منطقه از مناطقی که این طرح در آن منطقه اجرا شده بود رامنحرفی نمایند.

ب: در سایر استان ها مناطقی انتخاب شود که در مرکز استان یا نزدیک به مرکز استان باشد تا امکان نظارت های ستادی و استانی بر اجرای طرح در آنها به لحاظ سهولت دسترسی بیشتر باشد

ج: جمعیت دانش آموزی منطقه مورد نظر حتی الامکان به میانگین دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی آن استان نزدیک باشد.

د: منطقه دارای ثبات و استقرار جمعیتی بوده و در شمار مناطق مهاجر پذیر یا مهاجر فرست استان نباشد.

با عنایت به ملاک های مذکور اداره کل آموزش و پرورش استان نسبت به انتخاب و معرفی منطقه / شهرستان / ناحیه مورد نظر به این مرکز اقدام، تا هماهنگی های لازم جهت برگزاری اولین جلسه ستاد استانی طرح با

حضور یکی از اعضای ستاد مرکزی اجرایی طرح ، در استان صورت
پذیرد.

6 - فرایند شناسایی

آغاز فرایند شناسایی دانش‌آموزان در طرح شهاب، از آغاز دوره دوم ابتدایی به شرح زیر طراحی شده است:

مراحل این فرایند به شرح زیر می‌باشد:

1- تکمیل چک‌لیست‌های شناسایی: در اولین گام، معلمان آموزش دیده می‌باید طی سه ماه، چک‌لیست‌های شناسایی را برای تمامی دانش‌آموزان تکمیل نمایند و سپس چک‌لیست‌های تکمیل شده را به مدیر مدرسه تحویل نمایند.

توجه: در دبستان‌هایی که برخی از مواد درسی توسط آموزگاران غیر از آموزگار اصلی تدریس می‌شود، تکمیل چک‌لیست در قسمت استعداد مربوط به آن ماده درسی پس از تعامل آموزگار اصلی با آموزگار آن درس انجام شود.

2- بررسی چک‌لیست‌ها در کارگروه مدرسه: مسؤول کارگروه مدرسه موظف است ضمن تنظیم جدول زمانی جلسات و دعوت از اعضای کارگروه، چک‌لیست‌های تکمیل شده را بررسی و مورد تحلیل قرار

دهند تا یافته‌های این بررسی برای هدایت عام دانش‌آموزان و اولیای آنان مورد استفاده قرار گیرد.

توجه: در هنگام بررسی چک‌لیست‌های مربوط به دانش‌آموزانی که در سال‌های تحصیلی گذشته نیز تحت پوشش طرح شهاب بوده‌اند و مستندات مربوط به آن در پوشه سوابق تحصیلی آنها موجود است، مراجعه به این مستندات مورد تأکید است.

توجه: گزارش انفرادی از عملکرد دانش‌آموزانی که در جشنواره‌ها، فعالیت‌های فرهنگی، هنری، دینی، علمی، ورزشی و... در آموزشگاه انتخاب شده‌اند، تهیه و به چک‌لیست تکمیل شده هر یک از آنان ضمیمه شود.

3- ارسال گزارش تحلیلی به کارگروه علمی-اجرایی

شهرستان/ناحیه/منطقه: مدیر مدرسه موظف است گزارش تحلیلی کارگروه شهاب مدرسه را در خصوص فراوانی استعدادهای شناسایی شده در حوزه‌های مختلف استعدادی، به کارگروه ویژه شهاب در

اداره آموزش و پرورش شهرستان/ناحیه/منطقه جهت بررسی ارسال نماید.

توجه: از نتایج گزارش‌های تحلیلی شناسایی دانش‌آموزان دوره ابتدایی، برای رصد دانش‌آموزان در دوره‌های تحصیلی بعد استفاده خواهد شد.

4- مستندسازی و بایگانی اسناد: کلیه مکتوبات و مستندات مربوط به هر دانش‌آموز تحت پوشش طرح شهاب، اعم از چک‌لیست تکمیل شده، گزارش انفرادی فعالیت‌ها و... باید در پوشه سوابق تحصیلی وی درج و نگهداری شود.

توجه: به کارگیری ابزار و روش‌های شناسایی جز آنچه در این متن بدان‌ها اشاره شده است، بدون اخذ مجوز از کمیته علمی و فنی طرح شهاب مجاز نیست.

توجه: هنگام انتقال دانش‌آموز از یک مدرسه به مدرسه دیگر، سوابق و مستندات مربوط به طرح شهاب نیز به همراه سایر سوابق تحصیلی به مدرسه جدید منتقل خواهد شد.

7 - فرایند هدایت

«هدایت» در لغت به معنای رشاد، رهیابی و استواری بر چیزی و نقیض ضلالت و گمراهی است. مراد از «هدایت استعداد» در اصطلاح، فرایند راهنمایی دانش آموز مستعد است در راهی پایدار و با بهره‌گیری از نظام پرورشی که به آیین استوار، یکپارچگی و ثبات عاطفی در آن فرد بینجامد. فرایند «هدایت استعداد» یک حرکت استکمالی و مستلزم بروز و شکوفایی استعداد است.

اصول حاکم بر هدایت استعداد دانش‌آموزان در طرح شهاب عبارت‌اند از:

1. فراهم آوردن شرایط روی آوردن به سوی خدای متعال، انس با قرآن به منزله کتاب هدایت، تقویت روحیه ولایت‌مداری و نگاه به طبیعت به عنوان آیات الهی در راستای دستیابی به درجاتی از حیات طیبه
2. فراهم آمدن شرایط خودپذیری دانش‌آموز مستعد در زمینه استعداد خاص او
3. تقویت روحیه تلاشگری و سخت‌کوشی دانش‌آموز مستعد برای هدایت استعداد خاص او.
4. جدیت دانش‌آموز مستعد در راه و خط مشی هدایت استعداد
5. تقویت روحیه پایداری و استقامت در راه هدایت استعداد در دانش‌آموز مستعد
6. رشد یکپارچگی شخصیتی و شناختی در دانش‌آموز مستعد
7. پیش‌گیری از آسیب‌های اجتماعی نظام هدایت استعداد

8. توسعه خدمات مشاوره‌ای و بهداشت روانی

9. هدایت در بستر طبیعی تربیتی دانش‌آموز و پرهیز از جداسازی /

الگوی تلفیق / فراگیر

10. جلب همکاری و مشارکت والدین

11. تأکید بر مشوق‌های درونی در برابر مشوق‌های بیرونی

12. محوریت معلم در کلیه مراحل فرایند هدایت

فرایند هدایت دانش‌آموزان در طرح شهاب در دورهٔ دوم ابتدایی

در دوران ابتدایی که آغاز فرایند اجتماعی شدن و پذیرش آموزش‌های عمومی است، استعداد پایه و عمومی افراد از خود تظاهراتی را به نمایش می‌گذارند که در مورد استعدادهای برتر، این نشانه‌ها نمود بیشتر و متمایزکننده‌ای دارند، هرچند با توجه به ناپختگی شخصیت در این دورهٔ سنی و نیز تغییرات محتمل در طی فرایند رشد در سال‌های بعد، احتمال تغییر در میزان و نوع استعدادهای توانایی‌ها قابل توجه است. بر همین اساس ضروری است کارگروه علمی-اجرایی شهرستان/منطقه گزارش تحلیلی از فراوانی استعدادهای شناسایی شده در حوزه‌های مختلف استعدادی را به منظور هدایت عام دانش‌آموزان به مدرسهٔ ابتدایی گروه هدف ارائه نماید تا معلمان در فرآیند تدریس مورد توجه قرار دهند و آمار این دانش‌آموزان را جهت رصد آنان در دوره‌های تحصیلی بعد مورد استفاده قرار گیرد. نکتهٔ قابل توجه این است که از آنجا که هدایت دانش‌آموزان در این دوره تحصیلی هدایت عمومی و تسهیل شرایط یادگیری می‌باشد، ضروری است معلمان فعالیت‌های خود

را معطوف به همه دانش آموزان کلاس نمایند و دانش آموزان شاخص را به صورت غیرمستقیم و غیرمحمسوس مورد توجه قرار دهند.

* اقدامات در هر یک از سطوح:

* کلاس درس (راهبر: آموزگار)

1. استفاده از روش‌های فعال، خلاق و گروهی در تدریس
2. ارائه پروژه‌های علمی، عملی و هنری متناسب با سن و استعداد دانش‌آموزان
3. انجام بازدیدهای علمی مرتبط
4. تشکیل گروه‌های دانش‌آموزی همگن استعداد
5. تشویق و رشد اندیشه‌های خلاقانه در کلاس
6. آگاهی‌بخشی به والدین در زمینه یک یا دو زمینه استعدادی و یا ویژگی‌های شخصیتی دانش‌آموزان
7. تلاش در جهت پرهیز از برچسب‌زدن و توجه ویژه و بیش از حد به دانش‌آموزان خاص

* کارگروه اجرایی طرح شهاب در مدرسه

با توجه به فراوانی استعدادهای دانش آموزان در مدرسه، اقدامات ذیل

متناسب گروه‌های استعدادی انجام پذیرد:

1. تشکیل کلاس‌های فوق برنامه متناسب با رشته‌های استعدادی
2. دعوت از مدرسان و افراد صاحب نظر در اداره این کلاس‌ها
3. برنامه‌ریزی و سازماندهی جهت ارجاع دانش آموزان به مراکز علمی، پژوهشی، هنری و...
4. فراهم سازی زمینه برای حضور فعال دانش آموزان در مسابقات و جشنواره‌ها
5. فراهم سازی زمینه برای استفاده از ظرفیت‌هایی همچون سایت‌های علمی و کتابخانه‌ها
6. آموزش و توجیه خانواده‌ها در خصوص استعداد خاص دانش آموزان
7. تهیه بروشورها و جزوات آموزشی مرتبط
8. انجام بازدیدهای علمی متناسب با دانش آموزان مستعد

*** کارگروه علمی-اجرایی طرح شهاب در شهرستان/منطقه/ناحیه**

با توجه به زمینه‌های استعدادی دانش‌آموزان مدارس، کارگروه منطقه

با طبقه‌بندی گروه‌های استعدادی اقدامات ذیل را انجام می‌دهد:

1- تهیه اطلّس ظرفیت‌ها و توانایی‌های هدایتی

شهرستان/منطقه/ناحیه

2- شناسایی مراکز فعال موجود در سطح منطقه

3- برنامه‌ریزی برای ارجاع دانش‌آموزان به مراکز علمی، پژوهشی،

هنری و...

4- تشکیل کلاس‌های فوق‌العاده منطقه‌ای از طریق پژوهش‌سراها و...

5- شناسایی و بهره‌گیری از افراد خیر و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش

عالی

6- پشتیبانی مالی و امکاناتی از گروه‌های استعدادی مدارس

7- ایجاد فرصت‌های مطالعاتی و بازدیدهای علمی از مراکز داخلی

استان و منطقه

8 - اعتبارات و محل تأمین

اعتبارات و منابع مالی لازم برای اجرای طرح شهاب، سرجمع اعتبارات وزارت آموزش و پرورش لحاظ گردیده است با تأیید ستاد اجرایی مرکزی طرح شهاب، از سوی معاونت توسعه مدیریت و پشتیبانی به وزارت آموزش و پرورش به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها تخصیص خواهد یافت.

9 - نظارت و ارزشیابی

نظارت عالی بر حسن اجرای مرحله آزمایشی فراگیر طرح شهاب را، کمیته نظارت و ارزیابی (زیر نظر شورای راهبری طرح شهاب) بر عهده خواهد داشت، همچنین، دبیرخانه ستاد اجرایی مرکزی طرح شهاب نیز از طریق بازدیدهای دوره‌ای و حضور نمایندگانی از ستاد مرکزی در برخی از جلسات ستادهای اجرایی استانی و شهرستانی و کارگروه‌های ویژه طرح شهاب و نیز بر اساس شاخص‌های کمی و کیفی مرتبط با فرایندهای اجرایی، شناسایی، هدایت و... بر حسن اجرای طرح در مرحله آزمایشی فراگیر نظارت خواهند داشت.